

--- KASIM 2018 TÜRKİYE EKONOMİK GÖSTERGELERİ BİLGİ NOTU ---

TOBB'a bağlı Tokat ilindeki Oda ve Borsaları bilgilendirmek amacıyla Dr. Öğr. Üyesi Emre ASLAN tarafından hazırlanan "Kasım 2018 Türkiye Ekonomik Göstergeleri Bilgi Notu"nun hazırlanmasında, [TÜİK](#) ve [TEPAV](#) tarafından açıklanan ekonomik göstergelerden faydalanılmış, her bir istatistik ile ilgili özet bilgi açıklanma tarihlerine göre güncelden eskiye doğru sıralanmıştır.

Dış Ticaret İstatistikleri, Ekim 2018

(Açıklanma Tarihi: 30 Kasım 2018)

İhracat %13 arttı, ithalat %23,8 azaldı

Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı işbirliğiyle oluşturulan geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2018 yılı Ekim ayında, 2017 yılının aynı ayına göre %13 artarak 15 milyar 719 milyon dolar, ithalat %23,8 azalarak 16 milyar 176 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Dış ticaret açığı %93,8 azaldı

Ekim ayında dış ticaret açığı %93,8 azalarak 456 milyon dolara geriledi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2017 Ekim ayında %65,6 iken, 2018 Ekim ayında %97,2'ye yükseldi.

Avrupa Birliği'ne ihracat %13,8 arttı

Avrupa Birliği'ne (AB-28) yapılan ihracat, 2017 yılının aynı ayına göre %13,8 artarak 7 milyar 825 milyon dolar olarak gerçekleşti. AB'nin ihracattaki payı 2017 Ekim ayında %49,4 iken, 2018 Ekim ayında %49,8 oldu.

En fazla ihracat yapılan ülke Almanya oldu

Almanya'ya yapılan ihracat 2018 Ekim ayında 1 milyar 457 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla 1 milyar 68 milyon dolar ile Birleşik Krallık, 877 milyon dolar ile İtalya ve 852 milyon dolar ile Irak takip etti.

İthalatta ilk sırayı Rusya aldı

Rusya'dan yapılan ithalat, 2018 yılı Ekim ayında 1 milyar 865 milyon dolar oldu. Bu ülkeyi sırasıyla 1 milyar 559 milyon dolar ile Almanya, 1 milyar 366 milyon dolar ile Çin ve 883 milyon dolar ile ABD izledi.

TEPAV İstihdamı İzleme Bülteni, Ağustos 2017-2018

(Açıklanma Tarihi: 29 Kasım 2018)

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Ağustos 2018 ve Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) Eylül 2018 verilerinin değerlendirildiği TEPAV İstihdam İzleme Bülteni'nin 78. sayısında Ağustos 2018'de Ağustos 2017'ye göre 4/a sigortalı çalışan sayısında toplamda 218 bin artış olurken, Temmuz 2018'e göre 110 bin düşüş gerçekleşti.

Sigortalı kadın çalışan sayısı 292 bin artarken, sigortalı erkek çalışan sayısı 74 bin azaldı. Ocak-Ağustos 2018 döneminde bir önceki yılın aynı ayına göre istihdam artışında daralma görüldü. Ağustos 2018'de istihdamda görülen daralma, erkek çalışan sayısının Ağustos 2017'ye göre azalmasından kaynaklandı.

Sigortalı ücretli çalışan sayısı en fazla artan sektör 131 bin artışla insan sağlığı hizmetleri sektörü oldu. Bu sektörü 68 bin artışla kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik sektörü, 51 bin artışla eğitim sektörü, 33 bin artışla konaklama ve 24 bin artışla büro yönetimi, büro desteği faaliyetleri sektörü takip etti.

Sektörel Güven Endeksleri, Kasım 2018

(Açıklanma Tarihi: 26 Kasım 2018)

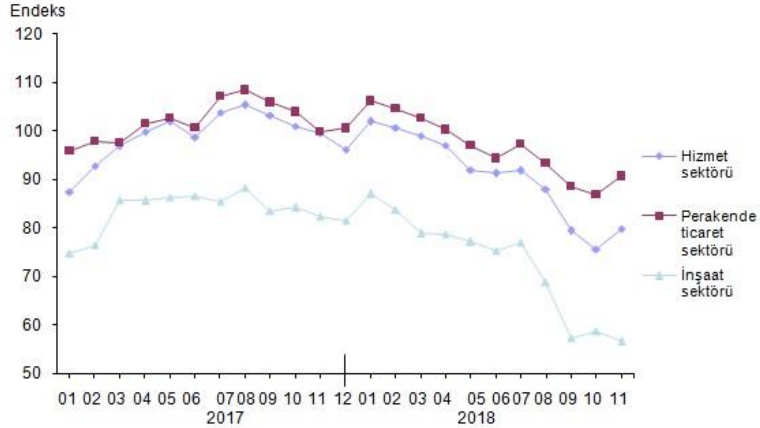
Hizmet sektörü güven endeksi 79,8 oldu

Mevsim etkilerinden arındırılmış hizmet sektörü güven endeksi Ekim ayında 75,7 iken, Kasım ayında %5,4 oranında artarak 79,8 oldu. Hizmet sektöründe bir önceki aya göre; iş durumu, hizmetlere olan talep ve hizmetlere olan talep beklentisi endeksleri sırasıyla %4,8, %8 ve %4 artarak 72, 74,4 ve 93,1 değerini aldı.

Perakende ticaret sektörü güven endeksi 90,7 oldu

Mevsim etkilerinden arındırılmış perakende ticaret sektörü güven endeksi Kasım ayında %4,3 oranında artarak 90,7 oldu. Perakende ticaret sektöründe bir önceki aya göre; iş hacmi-satışlar ve iş hacmi-satışlar beklentisi endeksleri sırasıyla %6,2 ve %14 artarak 67,6 ve 91,7 değerini aldı. Mevcut mal stok seviyesi endeksi ise %3,5 azalarak 112,9 oldu.

Mevsim etkilerinden arındırılmış sektörel güven endeksleri, Kasım 2018

İnşaat sektörü güven endeksi 56,6 oldu

Mevsim etkilerinden arındırılmış inşaat sektörü güven endeksi bir önceki ayda 58,7 iken, Kasım ayında %3,5 oranında azalarak 56,6 oldu. İnşaat sektöründe bir önceki aya göre; alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyi ve toplam çalışan sayısı beklentisi endeksleri sırasıyla %5 ve %2,5 azalarak 45,4 ve 67,7 oldu.

İktisadi Yönelim İstatistikleri ve Reel Kesim Güven Endeksi, Kasım 2018

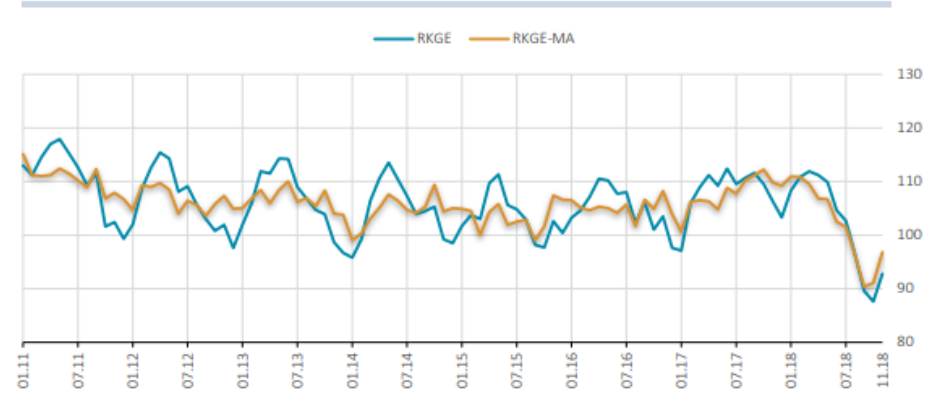
(Açıklanma Tarihi: 26 Kasım 2018)

2018 yılı Kasım ayında İktisadi Yönelim Anketi sonuçları, imalat sanayinde faaliyet gösteren 2094 işyerinin yanıtlarının ağırlıklandırılıp toplulaştırılmasıyla elde edilerek değerlendirilmiştir.

2018 yılı Kasım ayında RKGE, bir önceki aya göre 5,2 puan artarak 92,8 seviyesinde gerçekleşmiştir. Endeksi oluşturan anket sorularına ait yayılma endeksleri incelendiğinde, genel gidişat, gelecek üç aydaki üretim hacmi, gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarı, gelecek üç aydaki toplam istihdam miktarı, mevcut mamul mal stoku, mevcut toplam sipariş miktarı ve sabit sermaye yatırım harcamasına ilişkin değerlendirmeler endeksi artış yönünde etkilerken, son üç aydaki toplam sipariş miktarına ilişkin değerlendirmeler endeksi azalış yönünde etkilemiştir.

Mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi (RKGE-MA) bir önceki aya göre 5,7 puan artarak 96,8 puan seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 1. Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE) ve RKGE-MA

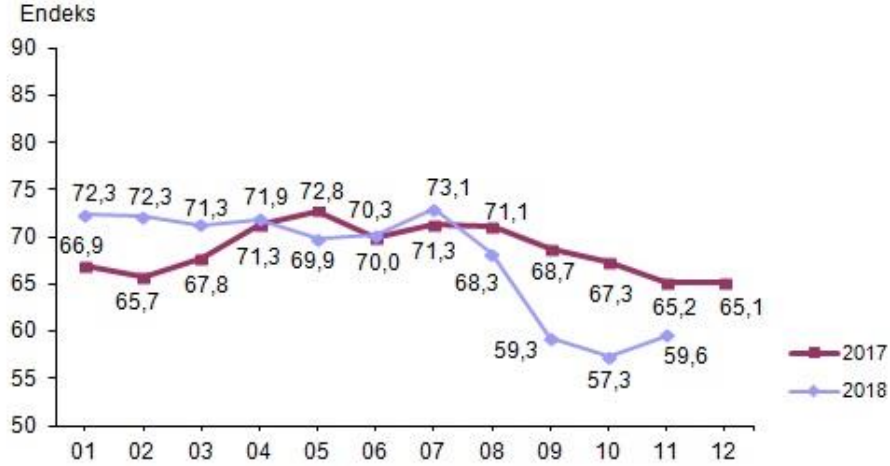
Tüketici Güven Endeksi, Kasım 2018

(Açıklanma Tarihi: 22 Kasım 2018)

Tüketici güven endeksi 59,6 oldu

Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan tüketici güven endeksi, Kasım ayında bir önceki aya göre %4 oranında arttı; Ekim ayında 57,3 olan endeks Kasım ayında 59,6 oldu.

Tüketici güven endeksi, Kasım 2018

Hanenin maddi durum beklentisi endeksi 77,5 oldu

Gelecek 12 aylık döneme ilişkin hanenin maddi durum beklentisi endeksi Ekim ayında 73,5 iken, Kasım ayında %5,4 oranında artarak 77,5 oldu.

Genel ekonomik durum beklentisi endeksi 77,4 oldu

Genel ekonomik durum beklentisi endeksi (gelecek 12 aylık döneme ilişkin) Ekim ayında 72,8 iken, Kasım ayında %6,2 oranında artarak 77,4 oldu.

Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri, Ekim 2018

(Açıklanma Tarihi: 16 Kasım 2018)

2018 Ekim ayında kurulan şirket sayısında bir önceki aya göre %11,90 artış oldu.

- Bir önceki aya göre kurulan şirket sayısı %11,90 kurulan kooperatif sayısı %19,70 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %8,63 oranında artmıştır.
- Bir önceki aya göre kapanan şirket sayısında %4,68 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %16,13 oranında artış olup kapanan kooperatif sayısında değişme olmamıştır.

Kurulan şirket sayısında geçen yılın aynı ayına göre %2,24 artış oldu.

- 2018 yılı Ekim ayında, 2017 yılı Ekim ayına göre kurulan şirket sayısında %2,24 kurulan kooperatif sayısında %19,70 oranında artış olup kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %21,01 oranında azalmıştır.
- 2018 yılı Ekim ayında, kapanan şirket sayısı 2017 yılının aynı ayına göre %9,29 kapanan kooperatif sayısında %22,34 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %2,33 oranında azalış olmuştur.

2018 yılı ilk on ayında kurulan şirket sayısı, 2017 yılının aynı dönemine göre %19,72 oranında arttı.

- 2018 yılının ilk 10 aylık döneminde, 2017 yılının aynı dönemine göre kurulan şirket sayısı %19,72 kurulan kooperatif sayısında %18,64 oranında artış olup, kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısında %20,63 oranında azalış olmuştur. Aynı dönem içinde kapanan şirket sayısı %8,72 kapanan kooperatif sayısında %11,82 oranında azalış olup kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %6,31 oranında artış gözlenmiştir.

Kısa Vadeli Dış Borç İstatistikleri, Eylül 2018

(Açıklanma Tarihi: 16 Kasım 2018)

Eylül sonu itibarıyla, kısa vadeli dış borç stoku, 2017 yıl sonuna göre % 1,5 oranında azalışla 116,8 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde, bankalar kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku % 9,9 oranında azalarak 60,6 milyar ABD doları olurken, diğer sektörlerin kısa vadeli dış borç stoku % 0,1 oranında azalarak 50,7 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir.

Bankaların yurtdışından kullandıkları kısa vadeli krediler, 2017 yıl sonuna göre % 21 oranında azalarak 13,9 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Banka hariç yurtdışı yerleşiklerin döviz tevdiat hesabı % 3,1 oranında azalarak 19 milyar ABD doları, yurtdışı yerleşik bankaların mevduatı da % 0,8 oranında azalışla 16,8 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, yurtdışı yerleşiklerin TL cinsinden mevduatları geçen yıl sonuna göre % 16,8 oranında azalarak 10,9 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Diğer sektörler altında yer alan ithalat borçları, 2017 yıl sonuna göre % 0,8 oranında azalarak 40,3 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Borçlu bazında incelendiğinde, tamamı kamu bankalarından oluşan kamu sektörünün kısa vadeli borcu 2017 yıl sonuna göre % 3,3 oranında azalarak 21,4 milyar ABD doları olurken, özel sektörün kısa vadeli dış borcu % 6,2 oranında azalarak 89,9 milyar ABD doları olmuştur.

Alacaklı bazında incelendiğinde, özel alacaklılar başlığı altındaki parasal kuruluşlara olan kısa vadeli borçlar yıl sonuna göre % 13,3 oranında azalarak 45,1 milyar ABD doları, parasal olmayan kuruluşlara olan borçlar % 6,8 oranında artarak 69,8 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir. 2017 yıl sonunda 111 milyon ABD doları olan kısa vadeli tahvil ihraçları % 54,9 oranında artışla 2018 Eylül sonu itibarıyla 172 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde resmi alacaklılara olan kısa vadeli borçlar 1,8 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

2018 Eylül sonu itibarıyla, kısa vadeli dış borç stokunun döviz kompozisyonu % 49,5'i ABD doları, % 31,6'sı Euro, % 16,4'ü TL ve % 2,5'si diğer döviz cinslerinden oluşmuştur.

Sanayi Üretim Endeksi, Eylül 2018

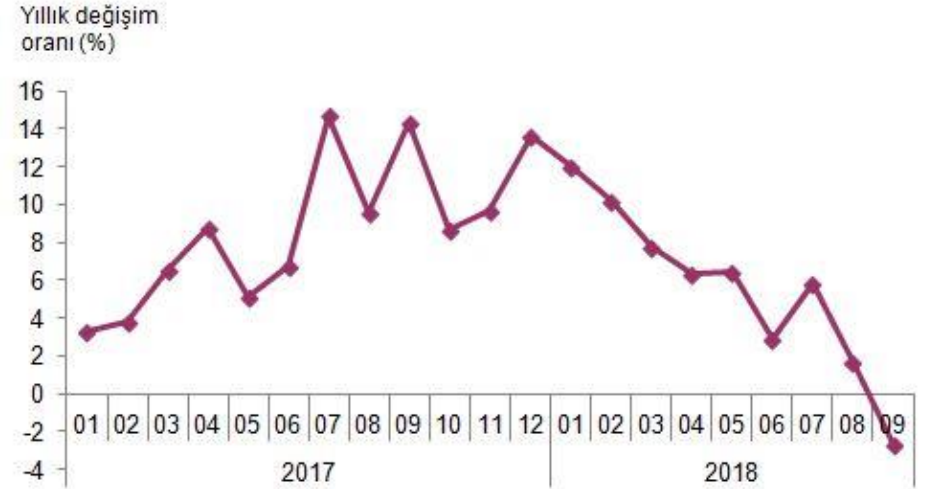
(Açıklanma Tarihi: 16 Kasım 2018)

Sanayi üretimi bir önceki yılın aynı ayına göre %2,7 azaldı

Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2018 yılı Eylül ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %5 artarken, imalat sanayi sektörü endeksi %3,2 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %1,3 azaldı.

Takvim etkisinden arındırılmış yıllık değişim oranları, Eylül 2018

[2015=100]

Sanayi üretimi bir önceki aya göre %2,7 azaldı

Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2018 yılı Eylül ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %1,3, imalat sanayi sektörü endeksi %2,8 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %2,5 azaldı.

Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kredi Borcu - Eylül 2018

(Açıklanma Tarihi: 15 Kasım 2018)

Eylül sonu itibarıyla, özel sektörün yurtdışından sağladığı kredi borcu gelişmeleri incelendiğinde, 2017 yıl sonuna göre uzun vadeli kredi borcunun 5,3 milyar ABD doları azalarak 216,6 milyar ABD doları, kısa vadeli kredi borcunun (ticari krediler hariç) ise 2 milyar ABD doları azalarak 16,5 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleştiği gözlenmektedir.

Borçluya göre dağılıma bakıldığında, uzun vadeli kredi borcuna ilişkin olarak, bir önceki yıl sonuna göre bankaların kredi biçimindeki borçlanmalarının 6,1 milyar ABD doları azaldığı, tahvil ihracı biçimindeki borçlanmalarının ise 419 milyon ABD doları azalışla 30 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleştiği gözlenmektedir. Aynı dönemde, bankacılık dışı finansal kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları 666 milyon ABD doları azalmış, tahvil stoku ise 892 milyon ABD doları azalışla 3,7 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemde, finansal olmayan kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmalarının 3,5 milyar ABD doları arttığı, tahvil stokunun ise 533 milyon ABD doları artışla 7,5 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleştiği gözlenmektedir. Kısa vadeli kredi borcuna ilişkin olarak ise, 2017 yıl sonuna göre bankaların kredi biçimindeki borçlanmaları 1,6 milyar ABD doları azalışla 11,0 milyar ABD doları; finansal olmayan kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları ise 229,4 milyon ABD doları artışla 3,9 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir.

Alacaklıya göre dağılım incelendiğinde, uzun vadeli kredi borcuna ilişkin olarak, Eylül sonu itibarıyla tahvil hariç özel alacaklılara olan borç, bir önceki yıl sonuna göre 2,3 milyar ABD doları azalarak 150,7 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Kısa vadeli kredi borcuna ilişkin olarak ise, tahvil hariç özel alacaklılara olan borcun bir önceki yıl sonuna göre 2,9 milyar ABD doları azalarak 14,9 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleştiği gözlenmektedir.

Döviz kompozisyonuna bakıldığında, 216,6 milyar ABD doları tutarındaki uzun vadeli kredi borcunun %60,3'ünün ABD doları, %34,7'sinin Euro, %3,4'ünün Türk lirası ve %1,6'sının ise diğer döviz cinslerinden oluştuğu ve 16,5 milyar ABD doları tutarındaki kısa vadeli kredi borcunun ise %46,5'inin ABD doları, %34,1'inin Euro ve %19,3'ünün Türk lirası ve %0,1'inin diğer döviz cinslerinden oluştuğu görülmektedir.

İşgücü İstatistikleri, Ağustos 2018

(Açıklanma Tarihi: 15 Kasım 2018)

İşsizlik oranı %11,1 seviyesinde gerçekleşti

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2018 yılı Ağustos döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 266 bin kişi artarak 3 milyon 670 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 0,5 puanlık artış ile %11,1 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 0,4 puanlık artış ile %13,2 olarak tahmin edildi. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 0,2 puanlık artış ile %20,8 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 0,6 puanlık artış ile %11,4 olarak gerçekleşti.

İstihdam oranı %48,3 oldu

İstihdam edilenlerin sayısı 2018 yılı Ağustos döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 490 bin kişi artarak 29 milyon 318 bin kişi, istihdam oranı ise 0,3 puanlık artış ile %48,3 oldu.

Bu dönemde, tarım sektöründe çalışan sayısı 256 bin kişi azalırken, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı 745 bin kişi arttı. İstihdam edilenlerin %19,4'ü tarım, %19,5'i sanayi, %7,1'i inşaat, %54'ü ise hizmet sektöründe yer aldı. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında tarım sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 1,3 puan, inşaat sektörünün payı 0,8 puan azalırken, sanayi sektörünün payı 0,6 puan, hizmet sektörünün payı 1,4 puan arttı.

İşgücüne katılma oranı %54,3 olarak gerçekleşti

İşgücü 2018 yılı Ağustos döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 756 bin kişi artarak 32 milyon 989 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0,6 puan artarak %54,3 olarak gerçekleşti. Aynı dönemler için yapılan kıyaslamalara göre; erkeklerde işgücüne katılma oranı 0,6 puanlık artışla %74,1, kadınlarda da 0,6 puanlık artışla %34,9 olarak gerçekleşti.

Kayıt dışı çalışanların oranı %34 olarak gerçekleşti

Ağustos 2018 döneminde herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna bağlı olmadan çalışanların oranı, bir önceki yılın aynı dönemine göre 1,1 puan azalarak %34 olarak gerçekleşti. Tarım dışı sektörde kayıt dışı çalışanların oranı ise bir önceki yılın aynı dönemine göre 0,1 puan azalarak %22,1 oldu.

Tüketici Fiyat Endeksi, Ekim 2018

(Açıklanma Tarihi: 05 Kasım 2018)

Tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık %2,67 arttı

TÜFE'de (2003=100) 2018 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre %2,67, bir önceki yılın Aralık ayına göre %22,56, bir önceki yılın aynı ayına göre %25,24 ve on iki aylık ortalamalara göre %14,90 artış gerçekleşti.

Aylık en yüksek artış %12,74 ile giyim ve ayakkabıda oldu

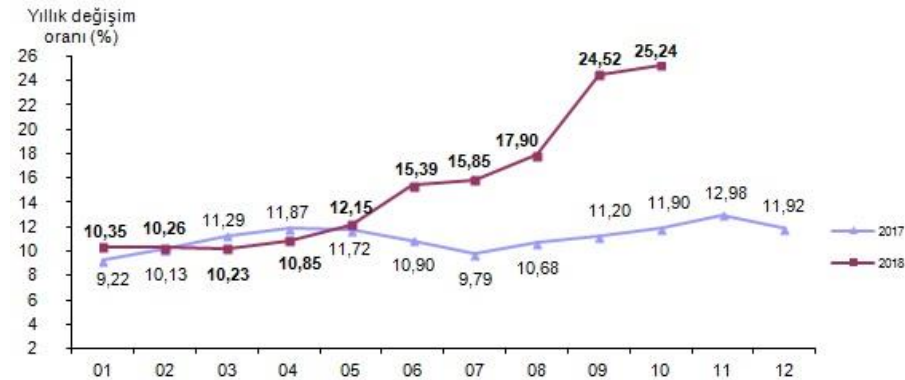
Ana harcama grupları itibariyle 2018 yılı Ekim ayında endekste yer alan gruplardan, konutta %4,15, ev eşyasında %3,44, gıda ve alkolsüz içeceklerde %3,22 ve eğlence ve kültürde %2,07 artış gerçekleşti.

Aylık düşüş gösteren tek grup %0,85 ile ulaştırma oldu

Ana harcama grupları itibariyle 2018 yılı Ekim ayında endekste yer alan gruplardan sadece ulaştırma grubunda %0,85 oranında düşüş gerçekleşti.

Yıllık en fazla artış %37,92 ile ev eşyası grubunda gerçekleşti

TÜFE'de, bir önceki yılın aynı ayına göre ulaştırma %32,00, çeşitli mal ve hizmetler %31,50, gıda ve alkolsüz içecekler %29,26 ve konut %25,72 ile artışın yüksek olduğu diğer ana harcama gruplarıdır.

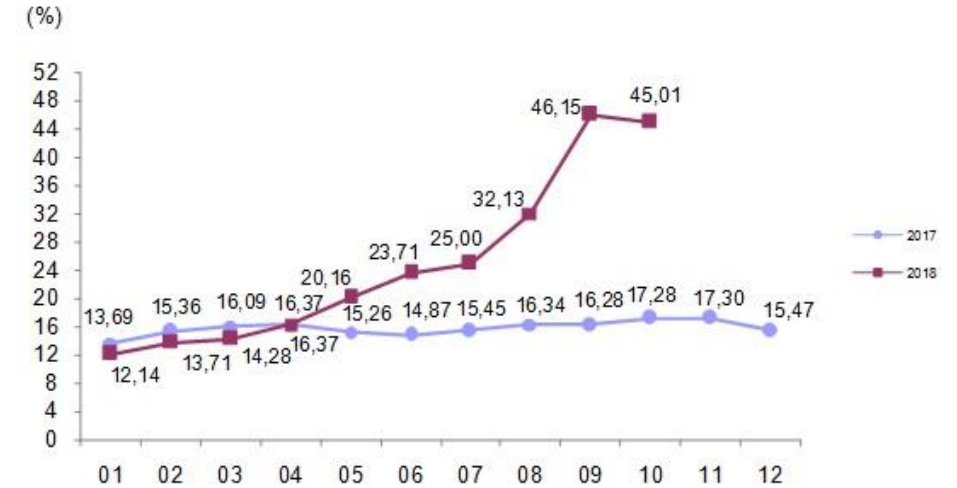
Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi, Ekim 2018

(Açıklanma Tarihi: 05 Kasım 2018)

Yurt içi üretici fiyat endeksi aylık %0,91 arttı

Yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE), 2018 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre %0,91, bir önceki yılın Aralık ayına göre %40,22, bir önceki yılın aynı ayına göre %45,01 ve on iki aylık ortalamalara göre %23,73 artış gösterdi.

Yurt içi üretici fiyat endeksi, bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı, Ekim 2018 [2003=100]

Sanayinin dört sektörünün bir önceki aya göre değişimleri; madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %1,12, imalat sanayi sektöründe %0,17, elektrik, gaz üretim ve dağıtım sektöründe %8,62 ve su sektöründe %0,89 artış olarak gerçekleşti.

Aylık en fazla artış ham petrol ve doğal gaz sektöründe gerçekleşti

Bir önceki aya göre en fazla artış; %20,78 ile ham petrol ve doğal gaz, %8,62 ile elektrik, gaz üretim ve dağıtım, %7,33 ile ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç) olarak gerçekleşti. Buna karşılık basım ve kayıt hizmetleri %9,11, metal cevherleri %5,35, ana metaller %4,11 ile bir önceki aya göre endekslerin en fazla düştüğü alt sektörler oldu.

TEPAV Perakende Güven Endeksi, Ekim 2018

(Açıklanma Tarihi: 05 Kasım 2018)

Perakende güveni, Ekim ayında bir önceki aya göre 0,6 puan, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 3,4 puan azaldı. Perakende güveninin azalışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentilerindeki düşüş etkili oldu. “Motorlu taşıtlar” sektörü, Ekim ayında perakende güveninde artış gösteren tek sektör oldu. AB-28 ve Euro Bölgesi ile karşılaştırıldığında Türkiye geçen yıla göre AB-28’den daha kötü, Euro Bölgesi’nden daha iyi performans sergiledi.

Perakende güveni geçen yıla ve geçen aya kıyasla azaldı

Ekim ayında -16,6 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 3,4 puan, geçen aya göre ise 0,6 puan azaldı. TEPE değerinin geçen yıla ve geçen aya göre azalmasında geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki düşüş etkili oldu.

